

el meandre del mas de Ganxo, etc. Aquests elements i d'altres que no vaig a esmentar componen un dels paisatges d'aigua més interessants de la nostra Mediterrània. És un paisatge lluny de tant a prop com el tenim. Fem-hi un tomb! Val la pena! Conèixer-lo és estimar-lo.

La Mosquera Baixa és un mas que va créixer als envolts de la caseta on vivia el procurador de Les Mosqueres. És per això que tothom l'anomenem la Caseta. Malgrat que a hores d'ara no hi viu ningú, en una època prou recent hi vivien sis matrimonis amb mainada i una dona viuda, Pelegrina, la mare de Regina Moliner i Josep Moliner.

Per abastar-se d'aigua, aquesta població disposava de dues fonts: la del Terror -descrita ja en el Tossal Gros- i la font que avui ens ocupa. Ambdues estan formades per la concentració de l'escorrentia d'una capa o estrat de 4 o 5 metres de detritus al·luvials més o menys consolidats que s'escorre a sobre d'una capa d'argila. El fet de brollar envoltades d'argila dificultava considerablement l'apropament en temps plujosos. Era molt freqüent que es quedessin atrapats persones i cavalleries.

Això mateix els va ocórrer a Regina Miralles i Rosa Miralles. Anaven amb una burra amb albarda i argadells, omplerts els cànters i carregada la ruca, aquesta

va rrelliscar, la divergència de les seues potes era tan gran que gairebé li tocava la panxa a terra. Després de paltrigar una llarga estona sobre l'argila, somera i dones se'n van poder sortir, però d'aquest ensurt encara se'n recorden.

Cal dir, tanmateix, que en augmentar la població del mas, els nous casals incorporaren les cisternes, per la qual cosa aquesta font s'aprofitava menys. A poc a poc, s'ha quedat oblidada. A hores d'ara, roman dormida somniant vells records del passat.

Per concloure, no vull estar-me de dir-vos que més avall que la font del Poll, a pocs metres d'aquesta i també al marge dret del barranc, podem contemplar una sènia de la marca Sendra de Vinaròs. Casimir Miralles i Josep Moliner van donar-la a fer a Baptista Escó. L'hort d'estaca de sempre -pròximament me n'ocuparé- se'ls quedava insuficient per abastar la gent del mas d'hortalisses.

Finalment, el meu agraïment a Regina Miralles i Antoni Miralles, els últims veïns de la Caseta, que molt amablement m'han informat de tot. Ells no van dubtar en aprofitar l'ocasió per acompanyar-me i visitar així, una vegada, més aquest paratge vora riu que els porta un ample ventall de records. Se'ls veia en el somris del rostre que gaudien força del moment i sentien enyor.

Contaminació i sensibilització (Què podem fer?)

Un indret qualsevol del terme de les Coves. N'hi ha tants. Comentarís, per què?

La urbanització el Molinet, els carrers de la qual gairebé estan traçats, es deturarà a temps o s'engolirà un dels pocs molins de vent que tenim en la província?

El Molí roman resignat al sacrifici si la sensibilització del poble de Cabanes no atura aquest progrés esbojarrat, basat en valors i interessos econòmics que, a hores d'ara, ha envaït la vila i el terme.